

LIGA Harsona

2010 – XIII. évfolyam 3. szám

A Független Szakszervezetek Demokratikus Ligájának lapja

A magyar
nyugdíjrendszer
jövője 2-10. oldal

Foglalkoztatás

A magyar nyugdíjrendszer jövője

A NYUGDÍJRENDSZER MINDANNYIUNK ÜGYE. KEVÉS INTÉZMÉNY BÍR HASONLÓ, AZ ÁLLAMPOLGÁROKAT ÁTFOGÓAN ÉRINTŐ FONTOSSÁGGAL. AKÁR MUNKAVÁLLALÓKÉNT, MINT BEFIZETŐ, AKÁR NYUGDÍJASKÉNT, MINT JOGOSULT, KAPCSOLATBAN ÁLLUNK VELE. A NYUGDÍJRENDSZER MŰKÖDÉSE MINDKÉT IDŐSZAKBAN MEGHATÁROZÓ SZEREPET JÁTSZIK ÉLETÜNKBEN, TULAJDONKÉPPEN EGY TÁRSADALOM SZOCIÁLIS BIZTONSÁGI RENDSZERÉNEK ELSŐ VÉDVONALA, ALAPJA.

A nyugdíjrendszer perspektívái számtalan kihívást hordoznak. Az alábbiakban ezek rövid bemutatására vállalkozunk. Célunk, hogy hozzájáruljunk a nyugdíjrendszer jövőjét determináló társadalmi, gazdasági feltételek megértéséhez, bemutassuk a lehetséges alternatívákat, amelyek közül a társadalomnak választania szükséges. Végül, de nem utolsósorban, a LIGA álláspontjának koncepcionális kialakítására is sort kell keríteni, az alapkérdések tisztázásán keresztül biztos fogódzókat találni a napi szakpolitikai vitákhoz, törekvéseink megfogalmazásához és megvalósításához.

Helyzetkép

A magyar nyugdíjrendszer alapvetően a munkajövedelmek szerinti, állami kötelezéssel előírt nyugdíjjárulékbefizetések és – alapesetben – a nyugdíjkorhatár elérésétől járó havi nyugdíjjáradékon alapul. A rendszerben meghatározó az ún. felosztó-kirovó működés (a szakirodalomban pay as you go, PAYG), amelyben nincs tartalékképzés, azaz az aktív korúak befizetései teremtik meg a nyugdíjas generációk járadékának fedezetét. Meghatározó sajátosság a rendszer működtetéséért vállalt állami garancia. Ez a szisztéma alakult ki a II. világháborút követően sok, köztük a fej-

lett nyugati országokban is. Az ilyen típusú rendszerek a társadalmi szolidaritás alapintézményei, azon a társadalmi megegyezésen alapulnak, hogy az aktív korúak készek és képesek a nyugdíjrendszerbe történő megfelelő szintű befizetésekre, ezzel biztosítva a nyugdíjas generációk ellátását, illetve a saját nyugdíjjogosultságukat. A hazai nyugdíjrendszer jellemzője, hogy nemzeti szintű egységes kockázatközösséget hoz létre, nem léteznek foglalkoztatási csoportonként elkülönülő nyugdíjrendszerek. Ez is a társadalmi szolidaritást, a közmegegyezést erősítő tényező. Mint a későbbiekben látni fogjuk, a jelentkező problémák éppen ezt a közmegegyezést kérdőjelezzik meg, egyrészt a demográfiai folyamatok eredményeképpen, másrészt a foglalkoztatási viszonyok gyökeres átalakulása miatt.

A magyar nyugdíjrendszer a múlt század utolsó harmadára hasonló jellemzőkkel rendelkezett, mint nyugat-európai társai. Az ún. felfutó szakaszban újabb és újabb népességcsoportokat fogadott be a rendszer, így az a rendszerváltáskor – már az ún. érett szakaszban –

gyakorlatilag teljes lefedettséget biztosított a társadalom tagjai számára. Alapvetően két, egymásra épülő követelménynek felelt meg: egyszerre nyújtotta az abszolút és a relatív biztonságot a nyugdíjasok számára.

Előbbi fogalom egy társadalmilag még elfogadott életszínvonal garantálását jelenti, ami a nyugdíjminimum intézményében öltött testet. Fontos tudnivaló, hogy a nyugdíjminimum a keresetarányossággal szemben – ami a biztosítási elv alapkövetelménye – a szolidaritási elven nyugszik, amely újraelosztást feltételez a rendszeren belül. Utóbbi követelmény, a relatív biztonság garantálása azt jelenti, hogy a nyugdíjrendszer a korábban elért jövedelmi színvonal közelítő helyettesítését vállalja.

A rendszerváltozást követően a nyugdíjrendszer megszűnt az időskori biztonság kizárólagos letéteményeseként működni. A mai rendszer három pillér együtteseként határozható meg, és az 1997-es nyugdíjreform során nyerte el mai formáját.

Az első pillér egy – elemzők szerint következetlen és elégtelen módon – megreformált társadalombiztosítási nyugdíjrendszer, amely felosztó-kirovó elven működik. A nyugdíjak megállapítása az életkereseten alapszik, amihez 1988-tól számítják be valorizáltan a kereseteket, a magasabb jövedelműeknél degresszív beszámítási skálát alkalmazva. A megállapított nyugdíj nagyságát ezen kívül a szolgálati idő mértéke határozza meg. A nyugdíjak értékmegőrzése az ún. svájci indexáláson alapul, és felerészben az inflációt, felerészben a bérek változását tartalmazta.

A második pillér az állami kötelezésen alapuló, tőkefedezeti elven működő kötelező magánnyugdíj-pénztári rendszer, amely a társadalombiztosításnak nem, de a nyugdíjrendszernek integráns része. Fontos jellemzője, hogy tőkefedezeti elven működik, vagyis a tagok egyéni számlán jóváírt tagdíját befektetik, és a jövőbeni járadék a befizetések hozammal növelt összegéért váltható meg. Az állam tulajdonképpen lehetővé tette, hogy a munkavállalók egyéni befizetések egy részét nem a nyugdíjasok ellátására, hanem saját jövőbeni járadékuk megteremtésére fordíthassák. A magánnyugdíj-pénztárak a tagok tulajdonában állnak, önkormányzati irányításúak, az egyéni számlaegyenlegek a tagok tulajdonát képezik. A magán-nyugdíj-pénztári tagok a társadalombiztosításból csak csökkentett összegű, 75 százalékot kitevő nyugdíjat kaphatnak, míg a fennmaradó 25 százaléknyi nyugdíjukat a második pillérnek kell biztosítania.

A tagdíjak kérdése jelenti az átállás legproblematisabb részét. A magánnyugdíj-pénztári tagok tagdíja hiányzik az első pillérbe teljesített befizetésekből, amely a nyugdíjkassza hiányaként az államháztartási deficitet növeli, évente kb. a GDP 1-1,5%-ával.

Emlékeztetes, hogy a LIGA ellenezte a nyugdíjreform során a kötelező magánnyugdíj-pénztárak bevezetését, a nyugdíjrendszer egy részének privatizációját. A második pillér kiépítését a gazdaság, a tőkepiac fellendítésének igénye motiválta, és ennyiben a Világbank javaslatait valósította meg. Az ár, amelyet egy egyensúlyi problémákkal küszködő, feltörekvő ország fizetni kényszerül, igen magas, és még évtizedekig fennáll.

A reformot, bár mintegy esztendőn át tartó egyeztetés előzte meg, korántsem övezte társadalmi közmegegyezés. A további lépések során elengedhetetlen a második pillér helyének, szerepének elemzése, akár radikális változtatások bevezetése is.

Nyugdíjrendszer

A nyugdíjrendszer harmadik pillére az 1993-tól induló önkéntes kiegészítő nyugdíjpénztárak rendszere, amely az öngondoskodás eszméjére épít. Az eltelt évek alatt változatos intézményi struktúra alakult ki, amelyben megtalálhatóak a banki, biztosítói háttérrel rendelkező pénztárak valamint a munkáltatói, szakszervezeti alapításúak is. Az állam az öngondoskodás elterjesztése érdekében adókedvezményrel ösztönzi a befizetéseket. A pénztárak tőkefedezeti elven működnek.

A reform hosszabb távra kívánta kialakítani a nyugdíjrendszer működését, hiszen annak alapelve a stabilitás és a kiszámíthatóság. Az azóta bekövetkezett ötletszerű változtatások, amelyeket hol a szavatmaximaló politikai szándék, hol az aktuális költségvetési kényszerek határoztak meg, súlyosan rombolták a nyugdíjrendszer állampolgári megítélését.

A reform induló évében, 1998-ban a frissen hatalomra kerülő kormány csökkentette a nyugdíjemelés ÉT megállapodáson alapuló, törvénybe iktatott mértékét, valamint a magán-nyugdíjpénztári befizetések nagyságát. A későbbiek során bevezetésre került a tizenharmadik havi nyugdíj, amelynek fedezete a társadalombiztosítási kasszában nem állt rendelkezésre. A hiánycsökkentés követelménye miatt – minden tiltakozásunk dacára – 2007-től megváltoztatták a nyugdíj-megállapítás szabályait, az ún. nyugdíjformulát, ezzel mintegy 8 százalékpontos veszteséget okozva az induló nyugdíjainál.

A 2008-as pénzügyi-gazdasági válság következtében a nyugdíjak ügyében további intézkedések léptek életbe. Az átmeneti kormány – kihasználva válságpszichizist – a rövid távú egyensúlyjavító elképzelések közé becsempészte a közép-és hosszútávú megtakarításokat eredményező szigorításokat.

A tizenharmadik havi nyugdíj helyét a nyugdíjprémium vette át, amelynek mértéke a gazdasági növekedés ütemétől függ, és ez utóbbihoz igazodik a nyugdíjak értékmegőrzésének új rendszere is. A tervezett nyugdíjkorrekció – a korábban indokolatlanul alacsony mértékben megállapított járadékok esetében – átütemezésre került. A korhatáremelés erőltetett, féléves ütemezésben 65 évre emelkedik, a férfiak esetében a korhatár előtti nyugdíjba vonulást már 2011-ben malus terheli.

Az 1997-es reform tartalmaz olyan elemeket is, amelyek hamarosan életbe lépnek. A törvény 2009-től megszüntetésre ítélte a nyugdíjminimum intézményét, amelyet a kormány – átmenetileg – elhalasztott. Fennmaradása kérdéses, ezzel az abszolút biztonság jogosultságon alapuló garانتálása is. 2013-tól megváltozik a szolgálati idő beszámítása és egy lineáris skála kerül bevezetésre, évenként megegyező 1,66%-os mértékkel, (magán-nyugdíjpénztári tagoknál 1,22%) összességében a mainál alacsonyabb

A reform hosszabb távra kívánta kialakítani a nyugdíjrendszer működését

nyabb induló értékekkel. A magasabb jövedelmek degresszív beszámítása a nyugdíjalapba megszűnik, a nyugdíjak adókötelessé válnak.

A mértékszabályok szüntelen módosításával – az ún. parametrikus változtatásokkal – a nyugdíjrendszer szolgáltatásai az igénybevevők romló színvonalú ellátásokat eredményeznek.

Mint az eddigiekből kitetszik, a mai nyugdíjrendszerünk közel sem felel meg az áttekinthetőség, a hitelesség és a finanszírozhatóság elengedhetetlenül fontos kritériumainak.

A jövő ráadásul újabb súlyos problémákat vetít előre, a továbbiakban ezekre térünk ki.

A kormány 2007 elején Nyugdíj és Időskori Kerekasztalt (NYIKA) állított fel a szakterület jeles szakmai képviselőiből, amelyben az OÉT munkavállalói oldalának képviselője is jelen van. A NYIKA nem kormányzati szerv. Feladata, hogy azonosítsa a jelenlegi nyugdíjrendszer problémáit, különös tekintettel a demográfiai, a munkaerő-piaci és a fiskális folyamatok hatásaira, segítsen meghatározni a nyugdíjrendszer hosszútávú társadalomstratégiai célkitűzéseit.

A NYIKA anyagai nyilvánosak, beleértve a tagok közötti szakmai viták dokumentumait is (magyarorszagholnap.hu). A továbbiakban ezekre támaszkodunk.

A nyugdíjrendszer előtt álló kihívások

Az állam lehetséges szerepe

Az Európai Bizottság 2006-os jelentése szerint a jelenlegi 10,4%-os GDP arányos nyugdíjkiadások 2050-re 6,7 százalékponttal növekednek meg. A 2050-re prognosztizált adat messze meghaladja az európai 12,8%-ot. Az egészségügyi, tartós ápolási, oktatási és munkanélküli-segélyezési összkidadásokkal számolva pedig a GDP 21,2%-ról 28,8%-ra nőnek a kiadások 2050-re, miközben az EU-25-ök átlaga 23,4%-ról 27%-ra növekszik (1 táblázat.)

1. táblázat

(GDP %-ban)	Nyugdíjkiadások		Teljes kiadások*		Teljes kiadások nyugdíj nélkül	
	2004	2050	2004	2050	2004	2050
Magyarország	10,4	17,1	21,2	28,8	10,8	11,7
EU-25	10,6	12,8	23,4	27	12,8	14,2
Eu-10	10,9	11,2	21,3	21,7	10,4	10,5

*nyugdíj, egészség, tartós ápolás, oktatás, munkanélküli segély

➤ A prognózishoz hozzátartozik, hogy a jelenkori nyugdíjrendszer feltételeivel kalkulál, nem tartalmazza a korábban ismertetett változtatásokat. Mindenesetre annyit elárul, hogy a nyugdíjkiadások Magyarország esetében drasztikusan növekednének, leszűkítve a közfinanszírozások területén az alternatívákat. A 17%-os GDP arányos nyugdíjkiadás közelítően azt jelentené, hogy a társadalombiztosítás csak nyugdíjakat, egészségügyi ellátást nem finanszíroz!

A számtalan bizonytalansági tényezőt tartalmazó előrejelzések ugyanakkor csak a nyugdíjrendszerrel már kapcsolatban állókat veszik alapul. Nem készültek elemzések a rendszerben nem, vagy csak részlegesen résztvevők időskori jövedelem-kiegészítésével kapcsolatban.

Már az eddigiek alapján is látható, hogy a nyugdíjrendszer változatlan formában fenntarthatatlan. Elvileg több megoldás is kínálkozik a probléma kezelésére. A változatlan színvonalú ellátások növekvő járulékkerhekkel feltételeznek. Ez óhatatlanul a jelenleg is alacsony szintű járulékfizetési morál további romlásához, a társadalmi megegyezés felrúgásához vezetne.

Az állam fokozottabb szerepvállalása hasonló következményekkel járna, növelné az adóeltitkolást, és korlátozná az egyéb közszolgáltatások biztosítását is. Egyetlen megoldásként a nyugdíjak színvonalának, és az állam részvételének csökkentése marad.

Társadalmi mutatók

A NYIKA felkérésére összefoglaló tanulmány született a nyugdíjrendszer változás nélküli alapállapotának hatásvizsgálatára. Fontos rámutatnunk, hogy az elemzés nem előrejelzés, számtalan bizonytalansági elemet tartalmaz, de támpontul szolgál a főbb társadalmi-gazdasági folyamatok bemutatásához. A demográfiai folyamatok két irányból határozzák meg a nyugdíjrendszer jövőjét. A születések száma a következő időszak aktív generációjának létszám változását mutatja be, az örömdetes növekvő hosszabb élettartam az igénybevevők számának növekedéséről szolgál információkkal. ➤

2. táblázat

A népesség megoszlása (ezer fő)

Ezer fő	2007	2010	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
Teljes népesség	10 150	10 097	10 004	9 914	9 804	9 662	9 502	9 337	9 173	9 006
Az adatbázis tagjainak száma*	7 723	7 773	7 808	7 764	7 676	7 580	7 481	7 367	7 232	7 078
Aktív korúak	5 115	5 159	5 141	4 980	4 832	4 668	4 482	4 242	4 044	3 839
Öregségi nyugdíjasok	1 716	1 708	1 737	1 836	1 876	1 924	1 996	2 124	2 196	2 259
Rokkantsági nyugdíjasok	807	825	855	880	908	936	955	958	951	940
Özvegyi nyugdíjasok	779	818	854	864	856	840	819	794	769	748
Árvaellátás	94	92	90	87	85	83	82	81	80	79
Sosem dolgoztak („örökgammák”)	85	81	75	68	60	53	47	43	41	41

Nem szerepelnek benne azok, akik még iskolai tanulmányaikat végzik

Nyugdíjrendszer

➤ A demográfiai előrejelzés középértéke szerint 2050-re a teljes népesség 9 millióra tehető. Ennek 35,5%-a nyugdíjas lesz, ebből 25 százalék öregségi, 10,5 százalék pedig rokkantnyugdíjas. Összehasonlításképpen, a mai adatok rendre 25, 17 illetve 8 százalék. A teljes népesség 2050-re 11,35 százalékkal csökken, miközben a nyugdíjasok száma 26,8 százalékkal nő.

A demográfiai folyamatok mellett másik erős befolyásoló tényező az aktív korúak között fennálló aktivitási, foglalkoztatási, járulékfizetési trend. 2007-ben mindössze az aktív korúak 57 százaléka teljes jogosultságot szerző „alfa”, mintegy 24 százaléka részleges jogosultságot szerző „béta” és 19 százaléka a jogosultságot egyáltalán nem szerző „gamma”. (A görög abc betűi egy modellvizsgálatban jelölik a különböző jogosultságszerzőket.)

Bár az egyes állapotok között van átjárás, az mindenesetre látszik, hogy az aktív korúak 25-30 százaléka várhatóan nem szerez megfelelő nyugdíjjogosultságot a mai rendszerben.

Ez az összefüggés rávilágít arra, hogy a nyugdíjrendszer alapjául szolgáló foglalkoztatási viszonyok gyökeresen átalakultak. A nyugdíjrendszer, amely a tartós foglalkoztatási viszonyok meglétére épül, alapjaiban rendült meg (5. oldal, 2. táblázat). Az elemzések szerint az öregségi nyugdíjasok 20 százaléka, mintegy 400 ezer fő lehet 2050-re olyan, akinek a nyugdíja nem éri majd el a mai értéken számított 30 ezer forintot sem és vannak köztük olyanok, akik egyáltalán nem szereznek jogosultságot a jelenlegi szabályok (legalább 20 év szolgálati idő, résznyugdíj esetén legalább 15 év szükséges) és a töredezett munkapiaci pályájuk következtében. Az ő számuk és arányuk folyamatosan növekszik majd a következő évtizedekben.

Gazdasági mutatók

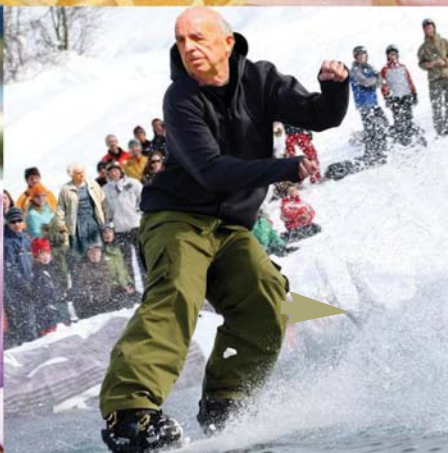
A társadalombiztosítás nyugdíjkiadásainak egyenlege az alapfeltételezések mellett a jelenlegi, a GDP 1%-át megközelítő éves hiányszintről indulva a következő 20-30 évben ennél alacsonyabb hiányt mutat éves szinten. Az elkövetkező mintegy 20 évben kell a nyugdíjrendszer hosszútávú átalakítását elvégezni, a méltányos átme-

net feltételeit megteremteni. (Itt már azok nyugdíjáról is szó van, akik már kapcsolatban állnak a nyugdíjrendszerrel befizetőként: a változások az ő jogosultságaikat érintik.) A deficit 2030 után ismét növekedésnek indul változatlan feltételek mellett, és 2050-re eléri a GDP 3,7%-át.

A rendszer 2050-re éri el azt az állapotot, amikor a vegyes rendszer egyenlege már jobbá válik, onnantól az első pillérből fizetendő kisebb nyugdíjterhel (amely részt e helyett a vegyes rendszer tagjai a magánnyugdíj-pénztárakból kapnak) már nagyobb tétel, mint amitől az első pillér elesik az elmaradt járulékbérvétel okán.

A nyugdíjrendszer jövője

Az előzőekben felvázoltuk a jelenlegi nyugdíjrendszert feszítő kihívásokat, és röviden bemutattuk azokat az átalakításokat, amelyek célja az alapvető elvek megváltoztatása nélkül fenntartani a finanszírozhatóságot. (A következők a NYIKA javaslati, különösen Augosztinovics Mária, Banyár József, Holtzer Péter, Mészáros József és Réti János anyagának szerkesztett változata.) ➤

➤ A távlati nyugdíjreform azonban ezeken túlmenő paradigmaticus változtatásokat igényel. Paradigmának nevezik azokat a feltételezéseket, koncepciókat és választott értékeket, amelyek meghatározzák az ezekkel egyetértő közösség világszemléletét.

A magyar nyugdíjrendszer – itt és a továbbiakban csak és kizárólag a társadalombiztosítási (öregségi) nyugdíjakkal foglalkozunk – évtizedes paradigmái a következők:

- teljes lefedettség,
- járulékfiranszírozás,
- nemzeti kockázatközösség
- kereset-, illetve járulékarányos ellátások,
- magas szintű állami kötelezés és az ezzel együtt járó állami felelősségvállalás, hogy ne csak a szegénység, hanem a jelentős életszínvonal-esés is elkerülhetővé váljon,
- a magas célzott (átlagos) helyettesítési ráta elsőbbsége az egyén döntési szabadságával szemben, a nem kellően előrelátó viselkedésben rejlő társadalmi kockázatok elkerülése érdekében.

Megállapítható, hogy a hazai nyugdíjrendszer elvi háttere és a valóság távolról sem esik egybe. Csak felsorolásszerűen: az aktív korosztályok tagjai közül sokan hiányoznak a rendszerből vagy nem szerzik meg a kellő minimális jogsútságot, a járulékbévételek nem fedezik az ellátásokat, a magas járulékkulcs ellenére sem.

Az ellátások kereset- és járulékarányos jellege ugyan erősödik, de ezzel párhuzamosan az elégtelen szolgálati idővel rendelkezők tömegei szorulnak ki

az ellátásból és kényszerülnek majd szociális transferekre, stb.

A nyugdíjrendszer fejlesztése alapvetően két irányba képzelhető el: a meglévő paradigmák megtartása mellett, a kötelezés, ellenőrzés, ösztönzés eszközeinek megújításával vagy az említett paradigmák közül egy vagy néhány feladásával, újabb paradigmák előtérbe állításával. A lehetséges válaszoknak két kulcskérdés köré kell csoportosulniuk. Lehetséges-e a társadalom tagjainak életstratégiájába beépült nyugdíjígérvényekhez szükséges járulékfizetési fegyelmet és ezzel egyensúlyi állapotú nyugdíjrendszert kialakítani? Kívánatos-e fenntartani az állami kötelezés magas szintjét annak érdekében, hogy a minimális időskori jövedelem feletti járadékok kialakítására is nyíljon mód a továbbiakban, tekintetbe véve az öngondoskodás színvonalát is?

A NYIKA szakértői öt különböző – paradigmaticus változásokat kisebb-nagyobb mértékben tartalmazó – modell elemzését végezték el. Javasataik nem részletesen kidolgozott prognózisok, hanem alternatív modellek a politikai döntéshozók számára.

A következőkben három, érdeklődésre számot tartó alternatíva kivonatos bemutatását végezzük el.

A pontrendszeres nyugdíjrendszer

A modell megvalósítja a társadalom tagjai döntő többségének időskori (vala-

mint rokkantság, özvegyesség, árvaság esetére szóló) szociális biztonságát szolgáló, a korábbi, kieső jövedelmet pótló kötelező nyugdíjbiztosítási rendszert. A rendszer fontos eleme a szolidaritás, amely alapján a biztosítottak eltérő kockázatai ellenére – beleértve a férfiak és a nők eltérő várható élettartamát – a részvétel mind a járulékfizetésben, mind az ellátás szempontjából azonos. Szerepét tekintve a munkanyugdíj funkcióját tölti be. Követelmény, hogy a nyugdíjak arányosak legyenek a biztosítási teljesítménnyel, amely azt mutatja meg, hogy valaki milyen hosszú időszakon keresztül, milyen nagyságú kereset után fizetett járulékot. A mai nyugdíjrendszertől eltérően nem működhetnek olyan elemek, – mint pl. a degresszív nyugdíjskála, a keresetek degresszív beszámítása a nyugdíjalapba – amelyek eltérítik a nyugdíjarányokat a biztosítási teljesítményektől. Fontos, hogy a rendszer világos szabályok által megfogalmazott nyugdíjígérvényeket tartalmazzon. Az értékállóságot a teljes nyugdíjas életszakaszban biztosítani szükséges, ezért a nyugdíjak indexálása a bérek változásához igazodik. Ugyanakkor a modell nem tekinti a nyugdíjrendszer alapvető feladatának, hogy mindenki számára biztosítsa a végletes időskori szegénység elleni védelmet. A társadalmi elfogadottság, a részvételre való ösztönzés eszköze, hogy a biztosítottak számára az életút minden pillanatában világos, milyen összegű nyugdíjra számíthatnak. A megszerzett pontszám és a pontérték alapján ez adott időpontban egyszerűen kalkulálható.

➤ A javaslat a biztosítottak körét a mainak megfelelően alapítaná meg, és alkalmas az öregségi, rokkantsági és a hozzátartozói kockázatok kezelésére. A biztosításba a szokásos, átlagos jövedelmeket fogadnák be, az éves bruttó átlagkereset két- és félszerese lenne a biztosítási jövedelemhatár. A rendszerben továbbra is lehetséges megállapodást kötni jogszerzésre. A számítások szerint a pontrendszeres nyugdíjrendszer öregségi nyugdíjhoz szükséges járulék mértéke 21% lenne.

A jogosultság aktuális állapotát a megszerzett nyugdíjpontok fejezik ki. Egy adott évben 1 nyugdíjpontot jelent, ha a munkaviszony folyamatos és a kereset megegyezik az országos átlagos nettósított keresettel. Ettől eltérő szolgálati idő vagy megszerzett jövedelem esetén arányosan változó nyugdíjpont jár. A rendszer megtartaná a korhatárt, alapul a 65 évre emelkedett mértékkel, azzal, hogy mainál rugalmasabb rendszer kialakítására nyílik lehetőség. Javasolják, hogy 20 évnél rövidebb szolgálati idő megéléte esetén magasabb életkorban nyíljon meg a nyugdíjaztatás lehetősége. A minimális szolgálati idő 5 év, ennél kevesebb jogszerző idő esetén ellátás nem jár, a befizetett járulék bizonyos korlátok között visszaigényelhető.

A modell a 40 évi szolgálati idő során végig átlagfizetésű munkavállaló 40 nyugdíjpontot szerez, amely 80%-os helyettesítési rátához vezet a nyugdíjánál.

A rendszer nem tartalmaz nyugdíjminimum-szabályt. A nyugdíj nettó összegben képződik és nem terheli adó-és járuléklevonás.

Pontrendszer és alapnyugdíj

A javaslat kidolgozói abból indultak ki, hogy az öregségi nyugdíjrendszernek két alapvető funkciója van:

- A kereső életszakasz jövedelméből fizetett hozzájárulás alapján arányos időskori jövedelmet biztosít a kieső munkajövedelem pótlására.

- Megakadályozza a végletes időskori szegénységet.

A modell kidolgozói azt ajánlják, hogy a második funkció biztosítására alapnyugdíjat vezessenek be, amely a munkapiaci teljesítménytől függően, bizonyos életkorban (pl. 65 éves kortól) mindenkinek járna, aki megfelelő hosszúságú Magyarországon tartózkodással (pl. 40 év) rendelkezik.

Az alapnyugdíj igazságossági okokból nem finanszírozható a munkavállalók és a munkáltatók bérjárulékaiból, annak fedezetét a költségvetés általános bevételeiből, esetleg egy különadóból kell képezni. Így a finanszírozás szélesebb körre terjed ki, a terhe igazságosabban és szolidárisabban oszlana meg.

A névleges egyéni számlás rendszer – NDC (svéd modell)

A modell javasloi elképzeléseiket két változatban vázolták fel, az önfenntartó változatban marad a felosztó-kirovó működés, az időleges változatban a rendszer fokozatosan átalakul tőkefedezetivé. (Az első esetben maradna az első-és a második pillér közötti munkamegosztás, hasonlóan a jelenlegihez, a második esetben az első pillér fokozatosan teret veszít a második pillérhez – a magánnyugdíj-pénztári rendszerhez – képest.)

Az NDC is munkanyugdíj-rendszer, nem képes kezelni az elégtelen biztosítási idővel rendelkezők problémáját, erre a befizetésektől nem függő alapnyugdíjat ajánlanak, amely nulladik pillérként funkcionál. Az induló korhatárt 70-75 évben látják megvalósíthatónak.

Az alapnyugdíj kiegészítő jelleggel működne, mértékénél alacsonyabb munkanyugdíj esetén a különbözetet kellene folyósítani.

A rokkantsági nyugdíj külön rendszerbe kerülne, önálló járulékorrással, de az öregségi korhatárt elérők ellátását a továbbiakban az öregségi nyugdíjrendszerből folyósítanák. A külön rendszer részei a hozzátartozói ellátások is, azzal, hogy az özvegyi járadékot csak időlegesen biztosítanák, szerepét a házaspárok számára kötelező kétszemélyes biztosítási szisztémával helyettesítenék.

A svéd megoldásra épülő javaslat olyan mechanizmust alkalmaz, amely évről-évre hozzáigazítja a nyugdíjakat és a nyugdíjárományokat a hosszútávú nemzetgazdasági egyensúly követelményeihez.

Az NDC rendszer – egy pont kivételével – ugyanúgy működik, mint a jelenlegi második pillér (kötelező magánnyugdíj-pénztárak). Mindkét rendszerben a biztosítottak ténylegesen befizetett nyugdíjjárulékát írják jóvá, és az ott halmozódó tőkét kamatoztatják. A névleges egyéni számlás rendszerben azonban ténylegesen nem történik meg a járulékok felhalmozása, azok kifizetésre kerülnek az aktuális nyugdíjakra.

A járadék összege nem örökölhető, készpénzben nem vehető fel. A járadékos halálát követően kizárólag más egyéni számlára kerülhet át. A számla egyenlege a házastárs egyéni számlájára kerülne, házastárs hiányában a gyermekek egyéni számlái között egyenlően kerülne szétosztásra. Gyermekek hiányában a szülők, azok hiányában az örökgyógyó által megnevezett kedvezményezett egyéni számláját gyarapítaná. Mindezek hiányában a többi számlatulajdonos között kerül szétosztásra.

A járadék legkorábban a hivatalos nyugdíjkorhatár elérésekor vehető igénybe, de későbbre is halasztható. A járadékfolyósítás csak akkor indul meg, ha az egyéni számlán lévő tőke elegendő legalább az alapnyugdíj szintjének megfelelő járadékra.

Alapvetések a LIGA által képviselt állásponthoz a nyugdíjrendszer jövőjét illetően

Miközben a nyugdíjrendszer átalakításának kényszere kétségkívül fennáll, nem körvonalazódik egy hosszú távra megnyugtató működést biztosító koncepció. A szakmai-társadalmi konszenzus kívánatos kialakítása helyett továbbra is napi rögtönzésekkel szabják át a nyugdíjrendszert, újabb méltánytalanságokat teremtve.

A LIGÁ-nak ebben a helyzetben, ahogy eddig is számos esetben megtette, fel kell vállalnia a nyugdíjrendszer védelmét. Az alábbiakban azokat az alapvetéseket rögzítjük, amelyek megalapozhatják ezt.

A hitelesség, átláthatóság, finanszírozhatóság megteremtése

A LIGA törekvése, hogy az egységes, a nemzeti kockázatközösséget megőrző, állami garanciával működő társa-

dalombiztosítás értékei minél teljesebben fennmaradjanak. A jövőbeni nyugdíjrendszernek nem csak a jogosultak jövedelem-pótlását, hanem a megfelelő életszínvonalat biztosító jövedelmhelyettesítést is vállalnia kell. A nyugdíjrendszer szempontjából döntő fontosságú hitelesség, átláthatóság és finanszírozhatóság megvalósítása érdekében a társadalombiztosítás (relatív) autonómiáját biztosítani szükséges, megvédve a nyugdíjrendszert a politika konjunkturális, gyakran káros következményekkel járó beavatkozásaitól. Ennek eszköze az intézmény társadalmasítása, a járulékfizetők képviselőiből álló önkormányzat ismételt felállítása. A korábbi társadalombiztosítási önkormányzatok megszüntetésével kiiktatódott a járulékfizetők kontrollja a mindenkor kormányok rövidtávú intézkedéseivel szemben.

A rendszerváltozást követő években parlamenti határozat született a társadalombiztosítás továbbfejlesztéséről. Az ebben felvázolt hárompilléres nyugdíjrendszer tartalmazta az állampolgári nyugdíj intézményét. Ennek bevezetését szorgalmazni kell, mivel megfelelő választ adhat az átalakult munkaerőpiac sajátosságaira, a töredezett munkapályákra, egyúttal a szociális biztonság egyik garanciája lehet.

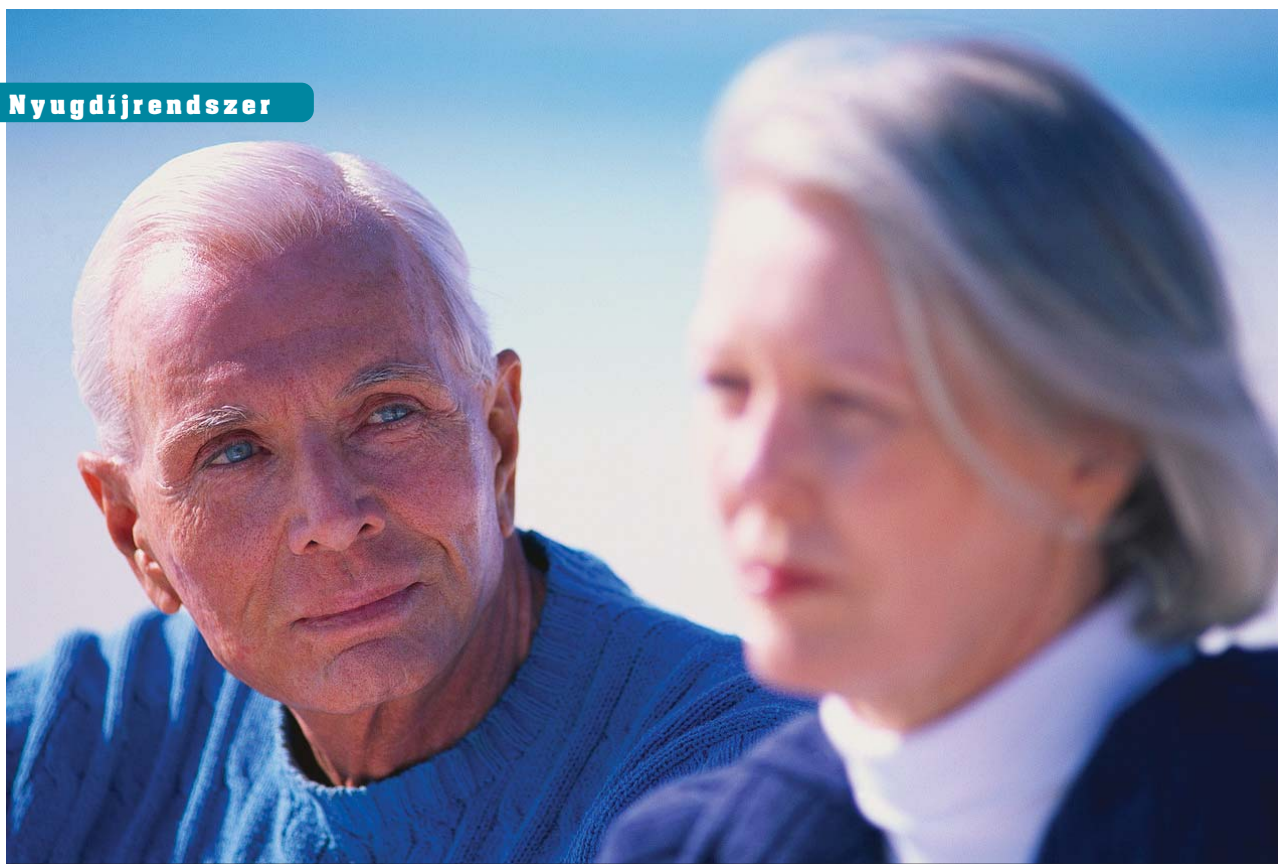
Megvizsgálandó, hogy az állampolgári nyugdíjat a társadalombiztosítás keretében, vagy attól elkülönítve, adófinanszírozással, alanyi jogon vagy egyedi elbírálást követően folyósítsák. A lényeg, hogy bizonyos életkor betöltésével a járadék elérhetővé váljon.

Ezeknek a feltételeknek a pontrendszeren és alapnyugdíjon alapuló rendszer felel meg leginkább. Ez a szisztéma alkalmas arra is, hogy kezelje a kordelkedményes-és a korengedményes nyugdíjaztatást is, amelyek fenntartása kiemelt fontosságú.

Elemezni és értékelni kell a jelenleg működő magánnyugdíj-pénztárak szerepét és hatékonyságát mind az

A LIGÁ-NAK EBBEN A HELYZETBEN, AHOGY EDDIG IS SZÁMOS ESETBEN MEGTETTE, FEL KELL VÁLLALNIA A NYUGDÍJRENDSZER VÉDELMEÉT.

Nyugdíjrendszer

időskori jövedelmek biztosításában, mind a nekik tulajdonított gazdaságra gyakorolt pozitív hatásokban. Ennek eredménye indokolhatja a fennmaradásukat vagy átalakításukat. Összefoglalóan azt mondhatjuk, hogy teljesítményük elmarad a korábban hangoztatottaktól. Itt most nem a válság által okozott drasztikus – mintegy 20%-os! – vagyonesztésre gondolunk, amelyet azóta ledolgoztak a pénztárak. Nagyobb probléma, hogy a magánnyugdíj-pénztárak fennállásuk egy évtizede alatt csak szerény, évente átlagosan 1 százalékos hozamot produkáltak. Ennek okait vizsgálni kell.

A LIGA az elmúlt időszakban azt képviselte, hogy a magánnyugdíj-pénztári tagság egyéni kockázata megköveteli a szabad döntésen alapuló szerepét részvételt a rendszerben. Ezért javasoltuk, hogy a visszalépések lehetősége maradjon nyitva.

A NYIKA szakértői általában egyetértenek abban, hogy a szövetkezeti típusú intézmény helyett, amely a tagok tulajdonában áll, nagy nyugdíjalapok jöjjenek létre, amelyben a befizetők ügyfélként vehetik igénybe a szolgáltatásokat. Ezáltal a felelősségi-és a tulajdonviszonyok világosan elhatároltak. Ismeretes, hogy a válságkezelő kormány törvényjavaslatlalt élt a magánnyugdíj-pénztári rendszer hasonló átalakítására, azonban ezt az alkotmánybíróság megakadályozta. A vitában a LIGA ellenezte az önkormányzati tulajdonlásnak a törvény erejénél fogva előírt átalakítását. A kormánynak a magánnyugdíj-pénztárak működését érintő jelenlegi beavatkozásával kapcsolatosan annyit mindenesetre ki lehet jelenteni, hogy ilyen horderejű lépések meghozatala előtt elmaradhatatlan az érintettekkel, így a szak szervezetekkel történő tárgyalás, az alapos szakmai indokok feltárása.

A korhatáremelés az európai országok szinte mindegyikében napirenden van. A hazai szakértők is egyöntetűen vallják ennek szükségességét, kiemelve, hogy nem sérülhet az a nyugdíjpolitikai alapelv, hogy a korhatáremelésnek összhangban kell lennie a várható élettartam növekedésével. Megítélésünk szerint ennek a követelménynek a hatályos törvény nem tesz eleget. Az erőltetett ütemű

korhatáremelés ellen a LIGA népszavazási kezdeményezéssel élt. Ennek oka elsősorban a méltányosabb ütemezés elfogadtatásának szándéka volt. A kezdeményezést az OVB elfogadta, jelenleg alkotmánybírósági döntésre vár, amennyiben időközben annak hatásköréből ez a tárgykör nem kerül ki.

A LIGÁ-nak a továbbiakban az lehet az álláspontja, hogy a korhatárt nem emelni, hanem megszüntetni vagy szerepét legalábbis csökkenteni kell. A rugalmas nyugdíjba-menetel feltételeinek megteremtésével mindenki adott élethelyzete, munkaerőpiaci lehetőségei, egészségi állapota stb. függvényében dönthetne nyugdíjaztatásáról. Többféle megoldás támogatható, az életkor helyett a szolgálati idő alapulvétele, bónusz-málsusz rendszer alkalmazása biztosításmatematikailag korrekt járadék megállapításával. Másik lehetőség, hogy kijelölnek egy életkort, amely alatt járadék nem állapítható meg. Ezen életkor mellett van még egy további feltétel: a megállapított induló járadéknak el kell érnie egy meghatározott szintet, például a létminimumot. A másik egy ennél magasabb életkor, amikor a járadék nagyságára való tekintet nélkül nyugdíjba lehet vonulni. A nyugdíjba vonulás időpontja ezek figyelembevételével szabadon lenne megválasztható.

Ezen javaslatok alkalmazásával elkerülhető az a tarthatatlan helyzet, hogy a korhatárt el nem érő munkavállalók munkanélküliségként tengődjenek, miközben több évtizedes befizetéseik megnyílására várnak.

VÉGEZETÜL, A LIGÁ-NAK RÁ KELL MUTATNIA A NYUGDÍJRENDSZER ÁTALAKÍTÁSÁRÓL SZÓLÓ ELEMZÉSEK, JAVASLATOK LEGNAGYOBB HIÁNYOSSÁGÁRA. EZ PEDIG ANNAK ELFOGADÁSA, HOGY A MAGYAR FOGLALKOZTATÁSI HELYZETBEN NEM KÉPZELHETŐ EL JELENTŐS JAVULÁS. A NYUGDÍJRENDSZER VÁZOLT FINANSZÍROZÁSI PROBLÉMÁI JÓRÉSZT VISSZAVEZETHETŐEK AZ ALACSONY FOGLALKOZTATOTSÁGI SZINTRE, PONTOSABBAN A LEGÁLIS, TÖRVÉNYES FOGLALKOZTATÁS SZÍNVONALÁRA. A FEKETE-GAZDASÁG KIFEHÉRÍTÉSE, A FOGLALKOZTATOTTAK, ÍGY A JÁRULÉKFIZETŐK SZÁMÁNAK GYARAPÍTÁSA NEM CSAK A MAGYAR GAZDASÁG ÉS A TÁRSADALOM, HANEM EZZEL SZOROS KÖLCSÖNHATÁSBAN A NYUGDÍJRENDSZER SZÁMÁRA IS DÖNTŐ FELTÉTEL.

(Készült a Nyugdíj és Időskori Kerekasztal jelentéseinek felhasználásával.)

Migács Tibor

Ismét a tavalyi SZTRÁJKHANGULAT

A KORENGEDMÉNYES NYUGDÍJÉRT

2009. NOVEMBERÉBEN ARRÓL DÖNTÖTT AZ EVDSZ VEZETŐSÉGE, SZTRÁJKOT HIRDET, HA A KORENGEDMÉNYES NYUGDÍJ KÉRDÉSE NEM OLDÓDIK MEG. A DÖNTÉSHOZÓK IS TISZTÁBAN VOLTAK EZZEL, AMIKOR AZ ERRŐL FOLYÓ TÁRGYALÁSOK AZ ORSZÁGOS ÉRDEKEGYEZTETŐ TANÁCSBAN LEZAJLOTTAK. FELEMÁS EREDMÉNY SZÜLETETT. EGYRÉSzt A KORENGEDMÉNYES NYUGDÍJ, MINT INTÉZMÉNY MEGHOSSZABBÍTÁSRA KERÜLT, AMELY AKKOR JÓ

HÍR VOLT. A ROSSZ HÍR IS EZZEL EGYIDŐBEN DERÜLT KI: AZ AKKORI KORMÁNYZAT CSAK 2010. DECEMBER 31-IG VÁLLAL KÖTELEZETTSÉGET.

Napjainkban ismét aktuális a kérdés: megmarad-e a korengedményes nyugdíjazás lehetősége, vagy sem? Nem hivatalos csatornákon keresztül az az információ jutott el hozzánk: a jelenlegi kormányzat nem kívánja meghosszabbítani a korengedményes nyugdíj intézményét. E téma 2010. novemberében az OÉT-en tárgyalásra kerül. Az EVDSZ Szövetségi Vezetősége a két szervezet közötti együttműködési megállapodás alapján részt vett a Magyar Vegyipari, Energiaipari és Rokon Szakmákban Dolgozók Szakszervezeti Szövetségének

2010. október 18-i konferenciáján és ezt követően a nyugdíjazás témakörével összefüggő valamennyi kérdést megtárgyalta.

Az EVDSZ állásfoglalása a korengedményes nyugdíjról

Az Egyesült Villamosenergia-ipari Dolgozók Szakszervezeti Szövetsége (EVDSZ) értékelése szerint veszélyben van a Munkaügyi Miniszter által is kiterjesztett Villamosenergia-ipari Ágazati Kollektív Szerződés, abban is a korengedményes nyugdíjazással kapcsolatos szabályozás, tekintettel arra, hogy a kormányzat meg akarja szüntetni ezt a jogintézményt!

A kormányzat ezzel egy olyan érvényben lévő megállapodásba kíván belenyúlni, amely az ágazatban reprezentatív szakszervezetek és az ugyancsak reprezentatív munkáltatói szövetség között jött létre. Évekig tartó tárgyalás és alkufolyamat eredményének tekintjük a VKSZ-t!

A villamosenergia-ipari munkáltatói szövetség és az ágazati szakszervezetek között – hasonlóan az országos szinthez – véleményazonosság van: A korengedményes nyugdíj intézményét fenn kell tartani!

A meglevő szabályozás:

A korengedményes nyugdíjazás

1.1. A munkáltató a munkavállaló kérelmére – ha a munkavállaló rendelkezik a reá irányadó törvényi feltételekkel – köteles a korengedményes nyugdíjazáshoz hozzájárulni:

– ha a munkavállaló a munkáltatónál meghatározott, egészségre ártalmas munkakörben legalább 20 évet dolgozott, felté-

Megmarad-e a korengedményes nyugdíjazás lehetősége, vagy sem?

EVDSZ EGYESÜLT VILLAMOSENERGIA-IPARI DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETI SZÖVETSÉGE

Nyugdíjrendszer

ve, hogy a munkavállalónak az öregségi nyugdíjkorhatár eléréséig kevesebb, mint 3 éve van hátra,

– ha a munkavállaló megszakítás nélküli vagy 3 műszakos munkarendben legalább 20 évet dolgozott a munkáltatónál, feltéve, hogy a munkavállalónak az öregségi nyugdíjkorhatár eléréséig kevesebb, mint 3 éve van hátra.

1.2. A munkáltatói rendes felmondás szándéka esetén, ha a munkavállaló rendelkezik a korengedményes nyugdíjhoz szükséges törvényi feltételekkel, és

– jelenlegi munkáltatójánál elismert munkaviszonya meghaladja a 10 évet, 3 évvel az öregségi nyugdíjkorhatár előtt, vagy

– jelenlegi munkáltatójánál elismert munkaviszonya meghaladja a 20 évet, 5 évvel az öregségi nyugdíjkorhatár előtt

kérheti a korengedményes nyugdíjazását, amihez a munkáltató köteles hozzájárulni a munkaviszony közös megegyezéssel való megszüntetése mellett.

A kormány a korengedményes nyugdíj intézményének esetleges megszüntetésével felborítja a villamosenergia-iparban a meglévő egyensúlyt, és érthetetlen módon beleavatkozik a szociális partnerek alkujába.

A korengedményes nyugdíj

– előnyös a munkavállaló számára, mert nem válik munkanélkülivé, és a nyugdíja biztosított

– előnyös a munkáltató számára, mert humánus létszámleépítést tesz lehetővé,

EGYESÜLT VILAMOSENERGIA-IPARI DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETI SZÖVETSÉGE

és alkalmas az egészségügyi alkalmatlanság humánus kezelésére

– előnyös a kormány számára, mert sem a TB kasszának, sem más ellátó rendszernek nem jelent költséget, aki ebben részesül. Ráadásul a jelenlegi nehéz makrosztintú gazdasági helyzetben még egyszeri többletbevételt is jelent, hiszen a munkáltató előre egy összegben kifizeti a korengedményes nyugdíj költségeit.

Az EVDSZ az érdekvégyesítés minden törvényes eszközét – beleértve a sztrájkot is – igénybe fogja venni annak érdekében, hogy meggátolja az előzőekben hivatkozott VKSZ rendelkezések ellehetetlenülését!

Nem engedhetjük, hogy azok a munkavállalók, akik legalább 20 éve:

– egészségre ártalmas munkakörben, illetve

– megszakítás nélküli vagy 3 műszakos munkarendben dolgoznak és

– azok, akik a munkáltatóval kötött megállapodás alapján társasági „előnyugdíj”-ban részesülnek, valamint

– azok, akiknek a társaság fel akar mondani az adott társaságnál lévő, legalább 10 éves munkaviszony után

elessenek a korengedményes nyugdíjba vonulás lehetőségétől!

Korábban, az előző kormányzat alatt is tiltakoztunk és sztrájkot helyeztünk kilátásba, tekintettel arra, hogy veszélyben

volt a korengedményes nyugdíj. Sajnálatos módon az akkori kormányzat nem határozatlan időre, hanem csak 2010. december 31-ig hagyta jóvá a korengedményes nyugdíj intézményét, így a kérdés ismét napirenden van.

FELSZÓLÍTUNK MINDEN MUNKA-VÁLLALÓT – KORRA, NEMRE, SZAKSZERVEZETI ÉS IPARÁGI HO-VATARTOZÁSRA TEKINTET NÉLKÜL – ÉS MINDEN ÉRDEKKÉPVISELETI SZERVET, HOGY VEGYENEK RÉSZT A KORENGEDMÉNYES NYUGDÍJAZÁS INTÉZMÉNYÉNEK MEGVÉDÉSÉBEN! HISSZÜK, BIZTOSÍTANUNK KELL A MA ÉS A JÖVŐ KOROSZTÁLYAINAK IS A KORENGEDMÉNYES NYUGDÍJAZÁS LEHETŐSÉGÉT! EZ KÖZÖS FELELŐSSÉGÜNK!

Együtt erősebbek vagyunk!

Budapest, 2010. október 19.

Egyesült Villamosenergia-ipari Dolgozók Szakszervezeti Szövetsége

A LIGA Szakszervezetek Nyugdíjas Tagozata szeptember 30-án megtartotta teljeskörű tisztújító választását

AZ ÚJ 13 TAGÚ VÁLASZTMÁNY ÖSSZETÉTELE:

Burza Nándorné, Daragó István, Heim Géza, Heizer Dezső, Hutterer Béla, Gombos József, Kozma János, Németh Györgyné, Patakiné Bárkányi Irma, Petró Géza, Polgár Tibor, Szabados Józsefné és Szabó Gyula.

AZ ÚJ ÖTFŐS ELNÖKSÉG ÖSSZETÉTELE:

Daragó István, Hutterer Béla, Kozma János, Polgár Tibor és Szabó Gyula

A Tagozat elnöki tisztségében megerősítésre került Kozma János.

A tagozat elnökhelyettese Polgár Tibor lett.

A kibővített Választmány a Szervezeti és Működési Szabályzatát is aktualizálta és korszerűsítette.

A TAGOZAT KIBŐVÍTETT VÁLASZTMÁNYA FŐ FELADATAI KÖZÉ EMELTE:

1. A LIGA programjában szereplő, nyugdíjasokra vonatkozó feladatok megvalósítását
2. a nyugellátások évenkénti emelésénél a svájci indexálás visszaállításának szorgalmazását,
3. a társadalombiztosítási alapok felett a nyugdíjas képviselőt megőrzését,
4. a nyugdíjkorrekciós program továbbvitelét – különösen a magas szolgálati idővel rendelkező alacsony nyugdíjban részesülők esetében,
5. az Idősügyi Törvény előkészítésének és betervezésének szorgalmazását.

LIGA Nyugdíjas Tagozat kibővített Választmánya

Továbbra is fontos az öngondoskodás

A LIGA ÖNSEGÉLYEZŐ PÉNZTÁR SZEPTEMBER 28-ÁN TARTOTTA KÜLDÖTTKÖZGYŰLÉSÉT BUDAPESTEN, MELYEK NAPIRENDI PONTJAI VOLTAK A PÉNZTÁR ALAPSZABÁLY MÓDOSÍTÁSÁVAL KAPCSOLATOS KÉRDÉSEK MEGVITÁTÁSA, A VBKD ÉS A VÖKKÖP BESZÁMOLÓJA A KÉT PÉNZTÁR ÖSSZEOLVÁSÁRÓL ÉS A GAZDASÁGI HELYZETRŐL, VALAMINT AZ ELLENŐRZŐ BIZOTTSÁG JELENTÉSEIRŐL ÉS A KÖNYVVIZSGÁLATI JELENTÉSEKRŐL VALÓ TÁJÉKOZTATÁS.

Gelencsér László, az LIGA Önségélyező Pénztár Igazgatótanács elnöke köszöntötte a küldötteket, majd részletekben is ismertette a VBKD és a VÖKKÖP összeolvadásának folyama-

tát. Az új pénztár megalakulásával szükségessé vált az alapszabály módosítása, melynek írásbeli dokumentumait Ratkócai Árpád ügyvezető igazgató egészítette ki. A fúzió során végzett tevékenység záróbeszámolója szerint lezárult a VBKD ÖSP és a VÖKKÖP tíz éves munkája, a továbbiakban a LIGA ÖSP tevékenységeként folytatódik. Az adminisztrációs munka során zökkenőmentesen történt a tagok folyószámláinak egyeztetése.

A pénztár leginkább a tagszervezésre fókuszál az utóbbi hetekben és ez a továbbiakban is folytatódik – jelentette ki az ügyvezető.

Az ellenőrző bizottság (EB) jelentése szerint a záróbeszámoló, melyet az igazgatótanács terjesztett be, valós és pontos adatokat tartalmaz, ezért a bizottság elfogadásra ajánlotta azt a küldöttközgyűlésnek, mind a villamosenergia-ipari, mind a vasutas önségélyező pénztárral kapcsolatban.

Az EB úgy ítélte meg, fontos lépés, hogy a Villamos Önségélyező Pénztár és a Vasutas Önségélyező Pénztár egyesüljön és hozza létre a LIGA ÖSP-t, mellyel várhatóan jelentős mű-

ködedési költségmegtakarítás érhető el a jövőben.

A könyvvizsgálói jelentés 2010. június 30-i fordulóponttal készült el mindkét pénztár esetében, az eddigi gazdasági események, a mérleg, a tartalékok, az eredménykimutatás és kiegészítő mellékletek szerint. Az érvényes nemzeti standardokban foglaltak szerint készített beszámoló a vagyoni és pénzügyi helyzetről pontos és valós képet ad, ezért elfogadásra ajánlott – jelentette ki a könyvvizsgáló.

A beszámolókat és pénzügyi jelentéseket a küldöttközgyűlés egyhangúlag elfogadta. Egyebek napirendi pontban Gelencsér László tájékoztatást adott a közeljövő feladatairól és eseményeiről. A jövő évi pénzügyi terv megvitatásának és elfogadásának érdekében küldöttközgyűlést hív össze a LIGA Önségélyező Pénztár.

Az október 14-én megtartott Pénztárkonferenciát megelőzte egy olyan várakozás részünkről, hogy a jövő évi adó és pénztári jogszabályok bejelentése megtörténik, melyek segítik a Pénztár működését. Az előadók közül a kormánytagok kivétel nélkül lemondták részvételüket, ennek tekintetében a konferencia döntően az előző este bejelentett nyugdíjjal kapcsolatos intézkedésekkel foglalkozott.

A pénztár tevékenységében megmarad az eddigi szolgáltatási paletta és a jelenlegi pénzügyi rendszer. A pénztár folyamatosan tájékoztatja tagjait az esetleges változásokról, lehetőségekről.

A LIGA Önségélyező Pénztár aktuális feladatának tekinti a tagszervezést, hiszen a taglétszám növelése a pénztár jövőjét is biztosítja.

L.E.

A PÉNZTÁR LEGINKÁB A TAGSZERVEZÉSRE FÓKUSZÁL

Nyugdíjkorhatár az ember oldaláról

Emeljen-e nyugdíjkorhatárt az éppen aktuális hatalom, vagy ne emeljen?

A MAGAS SZINTŰ TUDÁSSAL FELVÉRTÉZETT NYUGDÍJSZAKÉRTŐK BŐSZEN HIRDETİK, HOGY A FEJLETTEBB NYUGATI ORSZÁGOKBAN A TREND A KORAI NYUGDÍJBA VONULÁS BÜNTETÉSE ÉS A NYUGDÍJKORHATÁR FOLYAMATOS EMELÉSE, NÁLUNK SEM LEHET EZÉRT MÁSKÉPPEN, MINDENEKELŐTT A NYUGDÍJKASSZA SZEMPONTJAI ALAPJÁN.

Tehát dolgoztassunk többet a munkavállalóval, (természetesen a becsületesen bejelentett, járulékot fizető melóssal) ne engedjük csak 65, majd 70 évesen nyugdíjba! Minél jobban közelítünk a születéskor várható élettartamhoz, (férfiaknál ez most 70 év körül van) annál tökéletesebbé válik a rendszer, annál jobban kíméljük a nyugdíjasszát. Ha a korhatárra, vagy az után kevéssel meghal a dolgozó az a jó, nem kerül a nyugdíja semmibe! Lehet, cinikus e néhány sor, de számomra az is cinikus, ahogyan a tisztelt szakértők szakértésük során megfélekednek az Emberről!

Szeretném ezért e rövidke lehetőséget arra felhasználni, hogy az ember oldaláról támasszam alá a LIGA Szakszervezetek nyugdíjstratégiáját – mely szerint a munkaviszonyban ledolgozott éveket kell a nyugdíjba menetel középpontjába állítani – és népszavazási kezdeményezését a 62 éves nyugdíjkorhatár visszaállítására.

Életszerűsége miatt logikus a LIGA azon javaslata, hogy egy meghatározott, ledolgozott (és járulékfizetést tartalmazó) idő jogosítson fel a nyugdíjba vonulásra. Életsze-

➤ rú, mert nem feledkezhetünk meg a magyar valóságról, a már említett élettartamról, a népesség egészségi állapotáról, a foglalkoztatási helyzetről, stb. A szakértők ezeket a szempontokat sokadlagosként kezelik, pedig az egyén ezek alapján ítéli meg öregkori kilátásait, éli meg a munkában töltött napjait. Ma ugyanis semmilyen öregkori kilátása sincs. Nem tudja, mikor mehet nyugdíjba és egyáltalán megéli-e azt, és a megállapított nyugdíja mire lesz elég.

A LIGA Szakszervezetek fórumain zajló vitákban kikristályosodni látszik, hogy a jelenben (de a jövőben is) a 40 év munkaviszonyban töltött idő után kell lehetővé tenni a teljes jogú nyugdíjba vonulást, természetesen ösztönözve (premiálva) azokat, akik képesek és akarnak ennél tovább dolgozni. De ne kényszerítsünk egészségileg lestrapált embereket arra, hogy a munkapadnál rogyadozzanak, esetleg ott leheljék ki lelküket. (Az érintett korosztály fizikai munkavállalóinak nagy többsége egészségi állapota ilyen!) Senkit se lehessen 62 éves kora után – akarata ellenére – munkavállalásra kötelezni!

Miért pont 40 év? Nos, ha felállítunk egy modellt – számtalant lehet – és a 18 évig tartó iskolázatásból és az iskola után azonnali munkavállalásból indulunk ki, azt az ideális esetet feltételezve, hogy a modellszemélynek nem esik ki egyetlen éve sem a járulékfizetésből, 58 éves korára gyűjtheti össze a 40 évet és ha úgy dönt, mehet nyugdíjba. Ez ugye ideális eset, lehet az iskola után még továbbképzés, átképzés, kieshet a biztosításból néhány hónap, esetleg év, stb.

Munkában töltött több mint 40 évem alatt 36 évet a tömeggyártásban dolgoztam, és 20 éves szakszervezeti munkám során nagyon sok más területen dolgozó munkavállalóval is találkoztam. Tapasztalataim alapján javasolom továbbgondolni felvetéseimet. Ha valaki 40 évet lehúz a munkapadok, lámpagyártó-gépek, présgépek, automata gépsorok mellett, vagy multinacionális üzletközpontban 3 műszakban, vagy folyamatos műszakban, vagy kőművesként, pályamunkásként hóban-fagyban és kánikulában, vagy a katedrán tanárként, esetleg kórházi ágyak mellett ápolónőként, az az ember a 40 év munka alatt mennyire „használódik” el? Az Ő egészségi állapotát össze lehet-e hasonlítani a Nyugat-európai munkavállaló egészségi állapotával? (Meggjegyzem ugyanakkor a nyugati modellt imádó szakértőknek, hogy a Nyugat-európai Franciaországban hatalmas balhé kerekedett abból, hogy a kormány 60-ról 62 évre emelte a nyugdíjkorhatárt.) A kérdést tovább boncolgatva, az előbbi példákban említettek 64-65 évesen mennyire felelnek meg szakmájuk – elsősorban fizikai – követelményeinek?

A nyugdíjrendszer átgondolt, emberközpontú átalakítására van szükség! Elsősorban a fenti szempontok alapján!

A kormány elképzelése szerint a nők jövő évtől 40 év munkavi-

szony esetén nyugdíjba mehetnek, és teljes nyugdíjra lesznek jogosultak. Az érintettek örülnek, de vannak fanyalgó, elutasító érvek is.

Nem kívánom a sajtóban már elhangzott érveket újra felsorolni, de akkor is üdvözlendő, ha az akadémikus szakértők szerint nem illik bele a rendszerbe. Volt már ilyen! Abból kell kiindulni, az érintettek megérdemlik a lehetőséget.

Véleményem szerint üdvözlendő a szándék, első lépésnek kell tekinteni a szolgálati idő alapján történő nyugdíjba meneteli lehetőség felé. Tovább kell gondolni, gondoltatni a kormánnyal a kérdést. Nevezetesen, ha a nőknek lehetővé teszik a 40 év munkaviszony utáni nyugdíjba vonulást, akkor miért nem merült fel bennük az a gondolat, hogy a férfiaknak is járjon ugyanez a lehetőség. Már csak azért is, mivel jóval rövidebb ideig élnek.

Selmeczy György
LIGA Elnökség tagja

LIGA Harsona

**A Független Szakszervezetek
Demokratikus Ligájának lapja**

Ingyenes kiadvány
– Megjelenik negyedévente

ISSN 1585-9258

Felelős kiadó: **Gaskó István**, a LIGA elnöke

Szerkesztőség címe:
Budapest, Ajtósi Dürer sor 27/A.
Tel.: 321-5262, Fax: 321-5405
E-mail: info@liganet.hu

Felelős szerkesztő: **Fiedler Péter**

Lapterv, tipográfia és nyomás:
Filmhíradó Mozgóképműhely
és Nyomda Kft. www.karolyireklam.hu

Megjelenik 10.000 példányban

PRAKTIKUS KÉRDÉSEK AZ ÜDÜLÉSI CSEKKEL KAPCSOLATBAN

Mi az üdülési Csekk?

Az üdülési Csekk névre szóló, készpénzt kímélő fizetőszköz.

Ki kaphat üdülési Csekket? (adókedvezménnyel)

Munkavállaló, szakszervezeti tag, nyugdíjas, gazdasági társaság személyes közreműködő tagja és mindenzen személyek közeli hozzáfartozói, szakképzőiskolai tanuló és a Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány pályázatait alapján szociálisan rászoruló.

Ki adhat üdülési Csekket? (adókedvezménnyel)

Munkáltató, szakszervezet, a Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány.

Milyen adókedvezményt biztosít az SZJA törvény az üdülési Csekk-juttatáshoz?

A kifizető számára a minimálbér mértékéig, azaz 2010-ben 73 500 Ft-ig 25%-os kedvezményes SZJA köteles az üdülési Csekk-juttatás (magán-személynek továbbra is adó- és járulékmentes). A Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány által pályázat útján, üdülési Csekk formájában juttatott támogatás a szociálisan rászoruló részére adó- és járulékmentes.

Hogyan lehet üdülési Csekkhez jutni szociális rászorultság alapján?

Amennyiben az egyén saját maga nem tudja biztosítani életminőségének javítását, akkor elsősorban a családjától, majd jelenlegi vagy korábbi munkahelyétől, illetve tágabb környezetétől, pl. önkormányzattól várhat segítséget. Amennyiben az előzőekben felsoroltak nem tudnak az egyénnek segíteni, akkor a civil szervezetek – többek között a Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány – támogatására lehet számítani. További részletek: www.udulesicsekk.hu.

Meddig lehet felhasználni az üdülési Csekket?

Az üdülési Csekk felhasználhatósága a gyártás dátumától számított 1 év. (Az érvényesség dátuma szerepel a csekken.)

Átruházható-e az üdülési Csekk?

Nem. Csekk az használhatja fel, akinek a nevére kiállították. Az üdülési Csekk más nevére történő átadására nincs mód. A csekk tulajdonosa azonban kilfizetheti a társaságában lévő személyek által igénybe vett szolgáltatásokat is.

Készpénzre átváltható-e az üdülési Csekk?

Nem.

Visszaadnak-e az üdülési Csekk értékéből?

Nem. A csekk értékéből az elfogadóhelyek nem adnak vissza készpénzt, ezért célszerű a címleteket úgy megválasztani, hogy a szolgáltatás díját inkább készpénzzel keljen kiegyenlíteni.

Hol lehet felhasználni az üdülési Csekket?

A Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvánnyal, ill. annak háttérintézményeként működő Nemzeti Üdülési Szolgálat Kft.-vel szerződéses viszonyban álló közel 15 000 elfogadóhelyen használhatja fel fizetőszközként. Az elfogadóhelyek címlistája fotókkal, árákkal, tájékoztatókkal a www.udulesicsekk.hu honlapon található meg vagy az Alapítvány által terjesztett egyéb kiadványokban, melyek ügyfélszolgálati irodáiban elérhetőek.

Mit jelent az üdülési Csekk Plusz minőségjelzés?

Azon szolgáltatók használhatják ezen jelzést, akik az üdülési Csekkel érkező vendégeik számára kedvezményt vagy plusz szolgáltatást nyújtanak.

Lejárt üdülési Csekket elfogadnak-e valahol?

Nem. Lejárt csekk nem fogadható el fizetőszközként, cseréjére vagy névértékben pénzben történő megtérítésére nincs lehetőség.

Meghosszabbítható-e az üdülési Csekk?

Igen. Az üdülési Csekk érvényességének meghosszabbítása (cserével) – érvényességi időn belül – személyesen kezdeményezhető saját ügyfélszolgálati irodánkban, illetve postacímünkre küldött kérvényben, az eredeti csekk mellékelésével. Az üdülési Csekket újragyártásának díja a cserélendő csekk összértékének 10%-a + áfa, de minimum 1000 Ft + áfa. Az üdülési Csekket átvételre kizárólag a kezelési díjról kiállított számla kisértő levelében feltüntetett irodában van lehetőség, a kezelési díj bankszámlánkon történő jóváírását követő 15 munkanap elteltével, külön értesítés nélkül.

Mit tegyen, ha elveszett az üdülési Csekk?

Az üdülési Csekk elvesztése esetén leltírható írásos bejelentés formájában az 1593 Budapest, Pf. 737 címen vagy a (06-1) 319 7511 faxszámon, az erre rendszeresített formanyomtatványon (www.udulesicsekk.hu). A bejelentésnek tartalmaznia kell a támogató szervezet nevét, az elvesztett csekk darabszámát, értékét és sorszámát, felhasználójának nevét és értesítési címét.

Egyszerre kell-e felhasználni vagy több alkalommal is felhasználhatóak az üdülési Csekket?

Nincs megkötés a felhasználást illetően. Az egyes csekket egymástól eltérő időpontban és helyszínen, például több hétvégi program során is beválthatóak.

Fel lehet-e használni az üdülési Csekket külföldön?

Nem. Az üdülési Csekk-rendszer célja, hogy mind többen hazai szolgáltatók segítségével pihenjenek, kapcsolódjanak ki, üdüljenek.

Kerhet-e az elfogadóhely többet azért, mert csekkel fizetnek?

Nem. Az üdülési Csekket az elfogadóhelyek névértéken, azaz a csekken feltüntetett értéken fogadják el. Sikernek könnyelhető el, hogy egyre több szolgáltatás plusz kedvezményt biztosít az üdülési Csekk felhasználóinak.

MILYEN SZOLGÁLTATÁSOKAT FIZETHET ÜDÜLÉSI CSEKKEL?

Az üdülési Csekk a Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvánnyal illetve annak háttérintézményeként működő Nemzeti Üdülési Szolgálat Kft.-vel szerződésben lévő közel 15 000 elfogadóhelyen használható fel a következő oldalon jelölt beföldi szolgáltatásokra.

Az elfogadóhelyeket a helyszínen matrica jelzi:
Üdülési Csekk ELFOGADÓHELY jelzéssel.

Kérjük rendelkezzen befizetett személyi jövedelemadója 1%-áról, hogy egy újabb szociálisan rászoruló üdülhessen az Ön segítségével!
Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány
Adószám: 18004456-1-42

További információk:
1593 Budapest, Pf. 737.
www.udulesicsekk.hu
Tel: 06 1 248 2150